

OPONENTSKÝ POSUDEK DOKTORANDSKÉ DISERTAČNÍ PRÁCE

AUTOR: Mgr. DANA CHMELÁŘOVÁ

NÁZEV: REHABILITACE KOGNITIVNÍCH FUNKCÍ U PACIENTŮ S ROZTROUŠENLOU SKLERÓZOU

Disertační práce sestává ze 76 stran + přílohy. Teoretická část zahrnuje 34 stran. Popisuje onemocnění roztroušenou sklerózou (RS) obecně, ale především pak se zaměřením na kognitivní poruchy. Ty patří k časným a častým příznakům RS a jejich tíže není vždy v korelaci se stupněm fyzické dysfunkce. Jsou velmi pestré, dominuje mírná kognitivní porucha. Kognitivní dysfunkce má významný negativní dopad na kvalitu života nemocných v pracovní i mimopracovní oblasti a limituje i možnosti rehabilitace a především schopnost udržení si pracovního postavení. Protože v posledních letech se významně zlepšila diagnostika RS i léčebné možnosti, vyvstává otázka vhodné rehabilitační strategie kognitivních poruch. Autorka popisuje výsledky řady studií věnovaných kognitivní poruše u RS. Obecně je souhlas s pozitivním přínosem kognitivní rehabilitace u RS, nicméně výsledky studií mají často rozporuplné výsledky v oblasti použitých technik měření, metod a plánu tréninku a nemalá část je nerandomizovaných, nedostatečně kontrolovaných či malých souborů, tudíž výsledky nejsou plně porovnatelné.

Následuje empirická část, studující soubor 43 osob s defektem kognice, rozděleným do souboru experimentálního a kontrolního. Cílem práce bylo vytvořit vhodný kognitivní trénink, vyhodnotit jeho přínos na kognitivní funkce a kvalitu života. Dalším cílem bylo určit, jakými metodami je tento efekt měřitelný, a posoudit vliv zvoleného tréninkového plánu. Pro výzkum byl použit program Happy neuron Brain Jogging, který pacienti obdrželi na CD a ke jehož používání byli zaškoleni a následně opakovaně dálkově kontrolováni.

Rozsah práce je přiměřený významu i cíli. Zpracovává velmi aktuální téma – kognitivní dysfunkce je velmi častým zdrojem morbidit pacientů s RS a přesto, že v recentní době je její klinické i paraklinické diagnostice věnována stále větší pozornost, v oblasti léčby samotné efekt moderní biologické léčby specifický vliv na ovlivnění kognitivní dysfunkce nemá. Zatímco klasická rehabilitace pohybových funkcí apod. je léta ověřená a běžně prováděna, u jiných dysfunkcí-např. sfinkterové- jsou jen ojedinělá pracoviště věnující se těmto poruchám a totéž platí i o rehabilitaci funkcí kognitivních. Na vině je především kombinace horší uchopitelnosti této problematiky bez pomoci

zkušeného psychologa (kterých není dostatek) a časové náročnosti. Proto zařazení ověřené a spolehlivé metodiky rehabilitace kognitivních funkcí do léčebného procesu může být velmi významnou součástí péče o nemocné s RS. Důležitý je i fakt, že v obecně časově náročném procesu je velká jeho část prováděna doma u pacienta s využitím běžného osobního počítače, což při spíše mladším profilu nemocných s RS obvykle nečiní praktický problém.

Z formálního hlediska je práce velmi dobře zpracována, je přehledná s kvalitní grafickou dokumentací. Byla vhodně zvolena vstupní i vyřazovací kritéria, metoda zpracování se zařazením jak objektivních testovacích baterií tak sebesposuzujících škál a dotazníků, což minimalizuje možné problémy s vyhodnocením, které byly zmiňovány výše. Výsledky byla statisticky zpracovány-vzhledem k charakteru souboru byl použit Mann Whitney U test. Práce přinesla ověřené výsledky přínosu kognitivní rehabilitace u RS, včetně metod jejich měření a vhodnosti zkoumaného tréninkového plánu. Ukázala, že správně vybraný a prováděný kognitivní trénink vykazuje statisticky významné zlepšení ve většině testovaných veličin. To je významné zjištění ve světle faktu, že i některé rozsáhlé studie (např. zmiňovaná Rosti-Otajarvi z roku 2013) prokázaly pouze subjektivní zlepšení díky zmírnění vnímání kognitivního deficitu (jakkoliv z hlediska kvality života pacientů jakákoliv sociální integrace má význam pozitivní).

Práce plně splnila sledované cíle a závěrem konstatuji, že studentka prokázala tvůrčí schopnosti a práce splňuje požadavky kladené na disertační práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Plzni.....24/5/2020

MUDr. Jiří Fiedler, PhD.

